

Postřehy z konference o krmivech

Výroba krmných směsí v ČR se meziročně mírně snížila na 2383 tisíc tun. Výrobci krmiv a celý sektor živočišné výroby čelí obrovské volatilitě cen. Nejen to zaznělo na 28. konferenci o krmivech a výživě hospodářských zvířat, která se konala v Praze. Uspořádal ji Spolek pro komodity a krmiva.

Výrobci krmiv, a zřejmě nejenom ti, si kladli otázky, v jakém období se nacházejí a jaké je čeká. Asi nikdo v oboru krmivářství zatím nezažil takové roky, kdy ceny komodit vyletely tak vysoko, že by během několika měsíců obrovsky propadly až pod původní cenovou hladinu. Jako pozitivní někteří vnímají, že se vysoké ceny komodit podařilo přenést až do cen potravin. Jaké bude následující období? Rozhodně nebude jednoduché jak pro výrobce krmiv, tak ani pro jejich zákazníky – tedy chovatele hospodářských zvířat. Tém už zpracovatelé výkupní ceny jatečných zvířata a produktů snížili.

Globální sklizeň obilovin byla dobrá

Předseda představenská Spolku pro komodity a krmiva Ing. Zdeněk Kubiska informoval o stavu českého zemědělství a odvětví výroby krmiv a krmných směsí. Podobně jako každý rok komentoval sklizeň jednotlivých plodin a dal do souvislosti s živočišnou výrobou dalšími ekonomickými ukazateli. Podle něho svět nezažívá žádné drama, zemědělské komodity na světě nechybí. V České republice byla aktuální sklizeň pšenice, které máme přebytek. Ceny obilí zřejmě neporostou, spíše budou klesat. Rolí v cenách a možnostech vývozu z ČR hráje také ukrajinské obilí a jeho obchodování v Evropě. Více najdete v článku na str. 7. Ing. Jan Doležal z Agrární komory ČR přednesl krmivářům, jak tato organizace lobiuje za české zemědělství, jedná s vládou i na úrovni EU. Mimo jiné zmínil, jak se konsolidační balíček dotkne zemědělství, přičemž Program rozvoje venkova zůstane zachován. Upozornil také na zvýšený zájem investorů o nákup půdy bez toho, aby na ní něco dělali. Belgický zahraniční host Anton van den Brink, zástupce generálního tajemníka FEFAF, na konferenci sdělil výzvy s procesováním a s realizací nařízení EU o odlesňování (EUDR – EU Deforestation Regula-

Spolek pro komodity a krmiva každoročně pořádá konference pro krmivářskou obec

tion) a případné využití pokynů organizace FEFAC pro nákup sóji. Článek z jeho vystoupení přinese příští Krmivářství.

Uhlíková stopa bude krmivářům komplikovat život

Profesor Coen Smits z Nizozemska, globální ředitel pro udržitelnost ze společnosti Trouw Nutrition (Nutreco), nastínil metody výpočtu uhlíkové stopy u krmiv a představil příležitosti pro snížení této stopy. „Zemědělci a výrobci potravin jsou stále více konfrontováni s vyššími nároky na udržitelnost. Témat je široká paleta – týkají se animal welfare, spotřeby antibiotik, emisí skleníkových plynů (Green House Gas emissions – GHG), acidifikace a eutrofizace, biodiverzity, odlesňování planety a bezpečnosti krmiv a potravin. My si rozebereme podrobněji pouze jedno z nich, a to je otázka emisí skleníkových plynů,“ začal svou přednášku Coen Smits a v úvodu vysvětlil smysl redukce skleníkových plynů: Nejvýznamnějším skleníkovým plynem je oxid uhličitý (CO_2), jeho koncentrace v atmosféře roste především kvůli spalo-

vání fosilních paliv, ale například i kámen pralesů nebo výrobě oceli. Dalšími významnými skleníkovými plyny jsou metan (CH_4), který do atmosféry uniká hlavně při těžbě fosilních paliv a chovu hospodářských zvířat, a oxid dusný (N_2O). Ale potenciál globálního oteplování není stejný pro každý skleníkový plyn. Nejsilnější efekt mají halogenderiváty uhlovodíků, veřejnosti dobře známé jako freony, ale není jich v atmosféře tolik, aby měly takový význam (2 %). Nejvíce je v ovzduší oxidu uhličitého, který se na celkovém skleníkovém efektu podílí 76 %, druhý je metan s 16 %. Světoví lídři se zavázali ke snížení emisí skleníkových plynů ve snaze udržet nárůst globální teploty v tomto století pod 2 °C, nejlépe pod 1,5 °C. K zastavení klimatické změny je klíčové dosáhnout tzv. klimatické neutrality – rovnováhy mezi emisemi uhlíku a jeho pohlcováním z atmosféry do takzvaných úložišť uhlíku. Aby bylo dosaženo nulových emisí, musí být celosvětové emise CO_2 vyváženy zachycáním uhlíku. Hlavními přírodními zachytávači uhlíku jsou půda, lesy a oceány.

Přepočet na CO_{2eq}

Každý skleníkový plyn má jiný potenciál globálního oteplování a je definován IPCC. Uhlíková stopa se měří v CO₂ ekvivalentech (CO_{2eq}), které určují, jak moc různé skleníkové plyny přispívají ke globálnímu oteplování. Například podle standardního výpočtu je metan 28krát silnější skleníkový plyn než oxid uhličitý (při uvažovaném stoletém horizontu), tedy 1 tuna metanu představuje 28 tun CO_{2eq}. Tento výpočet však v poslední době bývá zpochybňován, metan má spíše nižší váhu při tvorbě skleníkového efektu. Přibližně 30 % celkových emisí CO_{2eq} pochází z potravinových systémů. Podle FAO 14,5 % antropogenních emisí GHG pochází z chovu hospodářských zvířat (7,1 Gt CO_{2eq}). Největší emise GHG z chovu hospodářských zvířat má Jižní Amerika a Asie, viz graf.

Hodnocení životního cyklu – Life Cycle Analysis (LCA)

Obchodníci připravili scénář pro snižování emisí skleníkových plynů v živočišné výrobě. Při analýze životního cyklu můžeme hledět a hodnotit LCA podle produktu – např. uhlíková stopa na kg krmiva nebo uhlíková stopa na kg masa. Druhý pohled je rozdělení podle společností (firem) a rozsahem. Rozsahy jsou definovány úrovní vlivu/kontroly, kterou nad nimi společnost má. Retailoví obchodníci, jako je Tesco, Carefour, Lidl a další, si stanovili své cíle v souladu s Pařížskou dohodou (reduce CO_{2eq} do r. 2030 a net-zero do roku 2050). Výrobci potravin je musí následovat. Potravináři i výrobci krmiv se tedy připojili spolu s obchodníky k iniciativě Science Based Targets (SBT), což představuje dobře definovaný a externě kontrolovaný proces pro stanovení cílů v oblasti emisí skleníkových plynů.

Science Based Targets (SBT a SBTi)

SBT je způsob, jakým mohou společnosti definovat cíle snížení emisí. Na rozdíl od tradičních „cílů založených na potenciálu“ se SBT řídí přístupem „shora dolů“: zaměřují se na množství emisí, které je třeba snížit, aby byly splněny cíle stanovené v Pařížské dohodě o klimatu, omezující globální oteplování na 1,5 °C. Net-Zero Standard, který byl spuštěn v říjnu 2021, navíc poskytuje

společnostem vědecky podložený rámec pro definování ambiciózních a účinných klimatických cílů s dlouhodobým cílem dosáhnout nulových čistých emisí.

Hnací silou SBT je iniciativa Science-Based Targets Initiative (SBTi), společná iniciativa CDP, UNGC (United Nations Global Impact), WRI (World Resources Institute) a WWF (Svetový fond na ochranu přírody), která vyvíjí metody a kritéria pro efektivní firemní klimatickou akci a potvrzuje firemní cíle. Tyto cíle musí brát v úvahu rozsahy 1 a 2 podle normy protokolu o skleníkových plynech. Pokud emise společnosti z rozsahu 3 tvoří více než 40 procent jeho celkových emisí z rozsahu 1, rozsahu 2 a rozsahu 3, musí cíle zahrnovat i rozsah 3. Kromě toho se cíle společnosti musí zaměřit na snižování emisí v rámci vlastního hodnotového řetězce. Externí certifikáty CO₂ a vyloučené emise se nezapočítávají do vědecky podložených cílů. Představují dobrovolnou možnost a dodatečný závazek platit finanční příspěvek na snížení emisí nad rámec SBT. Viz kritéria SBTi, kde najdete podrobnější informace: <https://sciencebasedtargets.org/resources/files/SBTi-criteria.pdf>

Net-Zero Standard pro společnosti

SBTi také vyvinula Net-Zero Standard pro společnosti. To poskytuje jasnou a vědecky podloženou definici čisté nuly a je globálně o první rámec v soukromém sektoru pro stanovení dlouhodobých, ambiciózních a vědecky podložených cílů.

Prof. Coen Smits, globální ředitel pro udržitelnost ze společnosti Throw Nutrition

Klíčové požadavky standardu Net-Zero:

- Usilovat o rychlé a výrazně snížení emisí

Aby bylo možné účinně omezit globální oteplování na 1,5 °C, je třeba přijmout rychlá a dalekosáhlá opatření ke snížení emisí v hodnotovém řetězci. Proto Net-Zero Standard pokrývá celý hodnotový řetězec společnosti v rozsahu emisí 1, 2 a 3. Zahrnutí nepřímých emisí (rozsah 2 a 3) vyžaduje, aby většina společností dosáhla významné dekarbonizace ve výši alespoň 90 procent.

- Jsou zapotřebí krátkodobé a dlouhodobé cíle v oblasti klimatu

Společnosti, které chtějí sladit své cíle v oblasti klimatu se standardem Net-Zero,

Posilujeme náš prodejný a odborný team!

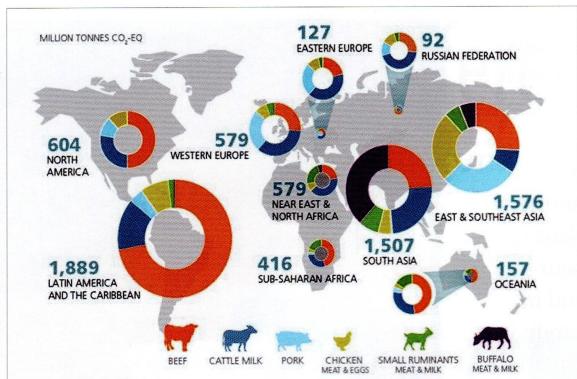

Jsi zootechnik, agronom, mechanizátor, osivář či krmivář?
Přemýšlíš o profesním růstu v dobré společnosti s dobrým zacházením?

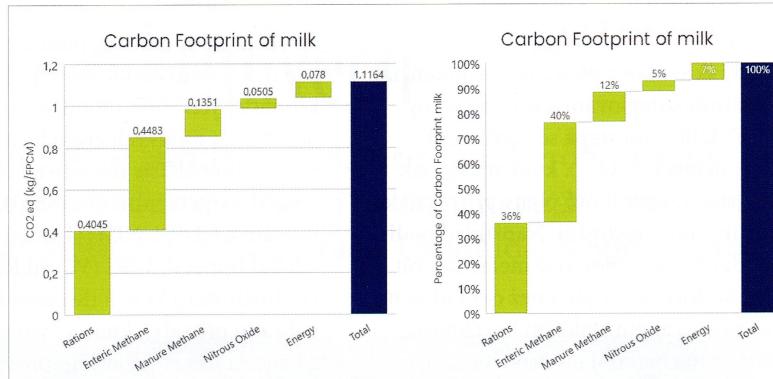
Více informací najdete na www.bioferm.com.

BIOFERM®

Z domova a ze zahraničí

Největší emise GHG z chovu hospodářských zvířat má Jižní Amerika a Asie
Zdroj FAO Gleam 2022

Výpočet uhlíkové stopy kilogramu mléka

Zdroj Trouw Nutrition MyMilkPrint, Coen Smits

si musí stanovit krátkodobé i dlouhodobé cíle založené na vědeckých poznatkách. Proto jsou nutné krátkodobé cíle, které sníží emise co nejrychleji a nejúčinněji. Je třeba, aby se emise podniků do roku 2030 snížily nejlépe na polovinu. Je také potřeba stanovit dlouhodobé cíle, které umožní čistou nulu do roku 2050, přičemž investice do projektů ochrany klimatu s přínosem pro snížení emisí (odstranění) se použijí pro všechny zbytkové emise, kterým nelze zabránit.

- Žádné nulové aspirace, dokud nebou dosaženy dlouhodobé cíle

Většina společností musí do roku 2050 snížit své emise alespoň o 90 procent. I když si společnost stanoví dlouhodobé a ambiciozní cíle snížení a vynaloží úsilí na jejich splnění, nepřipadá v úvahu společnost s čistou nulou, dokud nebudou tyto cíle splněny.

- Jednat mimo hodnotový řetězec

Standard Net-Zero doporučuje, aby společnosti investovaly také mimo hodnotový řetězec ke zmírnění změny klimatu, například do projektů na ochranu klimatu. Tyto investice by však neměly být považovány za náhradu za výrazné snížení emisí v rámci společnosti. Spíše by měly sloužit k doplnění stanovených a ambiciozních klimatických cílů a podtrhnout závazek společnosti dosáhnout do roku 2050 čisté nuly.

Jak počítat stopu krmných surovin a krmiv

LCA se považuje za nejkomplexnější robustní a mezinárodně standardizovanou metodu kvantifikace dopadů na životní prostředí. LCA zahrnuje uhlíkovou stopu, ale také možné jiné dopady na životní prostředí (např. vodní stopu, půdní stopu). Existují jasné standardy a pokyny LCA pro výpočet stopy. Jsou součástí norem ISO 14040/14044: LCA principles and ISO 14067: Carbon footprint (Skleníkové plyny).

Ekonomická alokace je výhodná pro vedlejší produkty – obecně vede k nižší uhlíkové stopě.

Transformace krajinného pokryvu (LUC) z jednoho účelu na jiný může vést k emisím skleníkových plynů (např. odlesňování). Například změna lesa na ornou půdu. „V této souvislosti má např. brazílská sójová moučka mnohem vyšší uhlíkovou stopu než konvenční sója z USA,“ zmínil přednázející a doporučil směr ke krmivům s nízkou uhlíkovou stopou s vysokou „cirkularitou“. Jako zdroje bílkovin:

- Sójový šrot s nízkým LUC,
- řepkový šrot,
- slunečnicovou moučku,
- DDGS,
- zpracovaný živočišný protein.

Jako zdroje energie:

- Živočišné tuky/oleje,
 - původní potraviny,
 - suché zbylinky a vedlejší produkty získané z obilovin,
 - vysoce vlhké zbylinky a vedlejší produkty z potravinářského průmyslu.
- K výpočtu celkové uhlíkové stopy krmiva musíme tedy (navíc) započítat:
- CO₂ eq ingrediencí,
 - CO₂ eq zpracování,
 - CO₂ eq balení (je-li relevantní),
 - CO₂ eq dopravy krmiva.

Dále lze počítat uhlíkovou stopu jednotlivých produktů, viz graf uhlíkové stopy mléka pomocí programu Trouw Nutrition MyMilkPrint. Jako úspěch nizozemského chovu mléčného skotu vnímá Coen Smits snížení uhlíkové stopy mléka o 35 % v letech 1990–2019, což dokládá výzkumná práce Hespers et al., 2022. „Požadavky na welfare zvířat mohou výrazně zvýšit uhlíkovou stopu – ekologická produkce má až o 60 % vyšší uhlíkovou stopu ve srovnání s konvenční,“ uzavřel prof. Smits.

Welfare versus uhlíková stopa

Na poslední věty prof. Smitse navázal Ing. Lubor Skalka, který pracuje pro šlechtitelskou firmu drůbeže Cobb. V úvodu trochu s nadsázkou připomněl, že šlechtění kura vede stále k lepší konverzi živin a krmiváři z toho nemusejí mít radost, neboť s tím prodají méně krmných směsí. Ale předpokládá, že kuřecí maso v oblibě spotřebitelů výrazně předstihne ostatní druhy masa. Poslední dobou je stále větší pozornost věnovaná welfare kuřat. Kromě aktivistů z nevládních organizací dokonce úřad EFSA navrhl nedávno naprostě nesmyslnou hustotu osazení hal pro výkrm, a to 11 kg/m². Nikdo sice nerozumí tomu, proč Evropský úřad pro bezpečnost potravin hovoří o welfare kuřat, ale kdyby měli výkrmci dodržovat tento limit, bude tento požadavek naprostě v rozporu s ochranou životního prostředí včetně uhlíkové stopy. Přednázející demonstroval srovnání tradičních kuřat (standardní brojler) s těmi, které aktivisté chtějí – tedy s pomalu rostoucími kuřaty. Délka výkrmu se tedy prodlouží z 33 dní na 49, spotřebované krmivo vzroste a požadavky na ustájení se zvýší. Co by to znamenalo při 140 milionech brojlerů vykrmených v České republice ročně?

Abychom mohli vyprodukovať stejně množství kuřecího masa podle norem prosazovaných aktivisty, bylo by třeba: 196 000 tun krmiva navíc, navíc 7500 kamionů, 240 nových hal.

„Museli bychom dovážet kuřata ze zemí, kde zdaleka nemyslí na to, co tady máme vytvořeno my dnes. Welfare jde tedy přímo proti ochraně životního prostředí. Je to reálné? Co na to Gréta?“ ptá se Lubor Skalka.

Kontakt na autora:
lukas.prymas@profipress.cz